

Alberti vend, sai praeguse Tartu-, Võru- ja Viljandimaa. Ta läänistas poole oma piiskopkonnast ordule. Kui Tartu oli alles vallutamata, sai piiskopi esialgseks asukohaks Otepää, kust ta peale Tartu võtmist Tartu asus. Siin pidi piiskopi määruse järele asutatama peakirik (1231. a.) ja piiskopi kõrval sisse seatama piiskopi nõukogu — toomkapiitel. Selle peale vaatamata, et endine Lihula piiskopkond ümber paigutati eestlaste maa kaguosasse, kandis see endiselt Lihula piiskopkonna nime (*Lealensis dioecesis*) ja piiskopp Lihula piiskopi nime (*episcopus Lealensis*). 10. sept. 1234. a. asutas Modeena piiskopp, paavst Gregorius IX legaat, uuesti Saare piiskopkonna, mille piiridesse osa Lihula maast kuulus. See asjaolu võis segadust sünnitada ja oli tarvis piiskopp Hermannii piiskopkond teisiti nimetada. Piiskopp Hermannii palve peale lubaski Villem 8. jaanuaril 1235. a. selle nimetada Tartu piiskopkonnaks (*episcopatus Tarbatensis*), seepärast et piiskopp Hermann oli Tartu üle viinud oma asukoha ja seal toomkapiitli sisse seadnud.

Maajagamisel 1224. a. moodustati Hermannii piiskopkond: Ugenois'ist, Soboliz'ist, Vaigele'st, Sakkele'st, Nurmegunde'st ja Moche'st. Neist Vana-Eesti maakondadest andis piiskopp Hermann 3 viimast ordule läänina edasi. 6. nov. 1225. a. läänistas Saksa keiser Heinrich VII piiskopp Hermannile: Ugenois'i, Vaigele, Sobolitz, Saccala, Mocke, Alumbus'e ning Nurmegunde ja sama aasta 1. det. moodustas ta neist Saksa riigi piiririigi (margi). Ka Gregorius IX kinnitas Hermannii piiskopkonna järgmises koosseisus: Sackele, Nurmegunde, Mogke, Ughenoys, Soboltz ja Vaigele.

Piiskopi otsekohese valitsemise alla jäid need vanad Eesti maakonnad, mida ta ordule mitte edasi ei läänistanud. Neist ulatus Ugala Pihkva piirini. Maapiir Pihkvaga läks umbes sealtsamast, kus on praegune Võru ja Petseri maakonna piir. Piir Pihkva maadega ei olnud vanemal ajal mitte kunagi üsna selge; sellepärast oli mõlema poole vahel sagedasti sekeldusi. Läbirääkimisist, mis olid Rootsi valitsusel 1666. a. Venega, otsustab Löwis of Menar, et vähemalt orduaja lõpul olnud piiriks Piusa ja selle parem lisajõgi Belskaja. Lõunas oli Tartu piiskopkonna piiriks lätlaste maa. Piir Vastse-liina ja Marienburgi vahel on jäänud kuni viimase ajani muutumatuks, kuna piir Eesti Rõuge ja Läti Oppekalni vahel enam lõuna poole on nihkunud; Luutsniku oli varemalt ordu maade hulgas. Muutunud on piir ka Hargla ja Koivalinna (Adseli) vahel; siin olid Koiküla ja neist äralahutatud Taheva ja Didriküla veel 1629. a. Koivalinna lossi läänis. Valga suunas ulatus Tartu piiskopkonna piir kuni Valga linna piirini — see on kaugemale kui vene-aegne Võrumaa piir, Helme ja Sangaste vahel läks piir mööda Väikest Emajõe, kuna Hummuli siiski kuni 15. aastasajani ordu maisse kuulus, samuti ka Pikasilla Rõngu kihelkonnas. Sobolitz all tuleb mõista Kodavere-Alatskivi ja Võnnu kihelkonna osi. Siin oli Rannamõisa veel piiskopkonnas ja piiriks oli Kullavere jõgi. Läti Hendriku järele oli Emajõe taga väike Jogentagania maakond, mis muidugi ka Tartu piiskopkonda kuulus; siin olid Väägvere, Vedu, Vasula ja Saadjärve. Vaiga